

C E L

ARMAND VAN ASSCHE

UITGEVERIJ DANTHE N.V. 1981

*Als de structuur zichtbaar is
wordt het process onzichtbaar
als het process zichtbaar is
wordt het gedicht
splinter spelonk dwaaltocht.*

1. CELKERN

*Als de cel zich innestelt
legt zij het netwerk over de aarde
opvliegende vogels
fladderen erin en worden
tegen de grond gedrukt.*

I. BOOMBLAD IN DE KERING

Stilhangen kan je niet
als je verliefd bent op de wind

en ontroostbaar uniek
tussen je gelijken
subtiële dromer van verandering

en wat je van de wereld weet
is een groene vlek
en die is blind

het water komt naar je toe
en traant 's morgens in je nerven
maar het verdriet sla je in de wind

geen lippen heb je maar je fluistert
in vruchteloze verten
naar verdwaalde minnaars

jij duurt en duurt
en stelt niets voor

zoals een verlangen
te donker om te zien
maar je kan het voelen

als het er is
het patroon in je beweeglijkheid
heb jij het uitgevonden

je tast met de wortels
die je vasthouden en nergens
naartoe brengen

het blauw gezang daarboven
stoort je al geloof je niet
in de engel maar in zijn val

en de wind houdt je wakker
tot je uit de nok tuimelt
op een bed van bloemaarde

je pols blijft kloppen onder de grond
alsof je zeker weet
dat je terugkeert

om jezelf te zien
in een ander doorzichtiger licht.

II. ZO ÉÉN

Als alles in het honderd loopt
moet er één stilstaan in de zon

als een afdruk van uitzinnige beweging

zo één gelijkt op een bijna gesmolten
man van sneeuw die zijn paniek
tot ijzig patroon versmelt

en nooit geheel verdwijnt
maar als een blindganger
tussen mensen verdwaalt

en die zijn zin afmaakt
als de windmaker
hem op de hielen zit

of als alles met watten
wordt toegedekt, die dan zegt
wat hem ontzegd is.

III. KRISTALHELDERE VOORUITZICHTEN

Toen we gewend aan het donker de kristalrand
de stilte raakten, werden we één en al oor
voor wat zich zwart achter onze rug roerde

in het weefsel van het water, de staartslag
in de fuiken en achter het valluik
de stok de doffe nekslag
het bloed dat opwelt in de kieuwen

wij voorzien precies hoe in een wit doek
geknepen, het blinde oog zal blinken
waarin toekomst opgewonden
verstrikt zit

waarom verstijven we dan in godsnaam
blijven we stilzitten en zwijgen
roerloos in de suspens
van wat al uitgesproken is
en niet te verstaan.

IV. AARDEWERK

Schelpen zuignappen sluiten
takken kruipen weg onder het ijs
antieke rust nu onder de laaghangende lucht
als een hand boven het hoofd gehouden

er groeit een vetlaag rond de dingen
maar het aardewerk toont zijn kleine barsten
onder schuininvallend licht

en in een dagboek van verwaaide bladeren
met de pen herhaal ik mij
tussen gemijmer vloeiend als een inktvlek
met geheime ingangen schaduwen terwijl ik
leven met rode wijn verdun
want leven herhaalt zich niet

ik klink op mezelf en hoor met aandacht voor wat
onder bladeren rust en onder de zee
mezelf weerklinken een verzonken vaas
waarvan de scherven nooit werden gevonden.

V. SPIEGEL

Onzichtbaar blijft het achterhoofd
en het kromme wegeltje naar morgen
dee spiegel is kortzichtig

kijk ik recht in de spiegel
dan zie ik niemand een menigte
en wie ik in de spiegel zie
ben ik niet of niet meer

dan star oppervlak spiegel
die de smalle gangen weerkaast
en nooit zichzelf ziet

allicht ontsnapte ik
langs de breder uitdeinende barst
in de spiegel langs de rimpels

naar de spiegellose wereld
mijns gelijke mijn levensgrote hand
waardoor ik jong en vingervlug loop
als kwikzilver.

VI. MUZIEK EN BEZINNING

Poëzie is pluisjes blazen naar iemand
die ik niet zie die nog geen gezicht heeft
naar mezelf en mondjesmaat naar jou

en wat ik zeg heb ik nooit gezegd
toen ik je zag wij handige woorden wisselden
en luchtig in rook opgingen

poëzie is verliefd zwijgen
dat bedremmeld vol woorden staat
met de bloemen achter de rug.

VII. MISTROOSTIG WEGDRAAIEND

Misschien hebben we elkaar te bruusk te onverwacht
geraakt en raken nu onwennig vervreemd

in lijzige kamers tussen het dagelijks bestek
onze verzonnen namen weggeblazen
uit de aangedampte glazen

geloof niet dat het voorbijgaat
die weekheid languit liggend op bed

geplet tussen je gedachten als een pijnlijke zenuw
ver uitlopend in lommer en kloosterlijke stilte
vol uitzichtloze gangen

of mistroostig wegdraaien in steden en autospiegels
van gespreid en draaglijk verlies

als je eenmaal kon stilstaan en gevoelens
opbergen in breekbare vazen

als liefde kon dichtschroeien in onkruid
in opgebrande geheimen maar vergeefs

draag ik in elke stad een ander hart
en keer terug op mistige stapstenen door de dag
zoek naar jou en weet niet wat mij bezielt

aan de bezieling hou ik mij vast
al zal ik niet met je leven of bewegen

ik zal je liefhebben als bomen rond jou staan
en na een denkbeeldig afscheid van jou bewust

zijn en verliezen tot de laatste man
is het zo nodig dat ik het begrijp

ik loop verhelderd over glazen vloeren
en zal het glas niet breken.

VIII. EEN SPRONG IN HET ZAND

En de wandelingen langs het strand zonder einde
onder een strohoed lopend
met de zon in de rug, ijl word ik en luchtig
een gaatje achter brandglas een vergeten
voetnoot een geniale vergissing

en dan de long drinks in de lange
zachte avonden op het terras
geen nieuws geen post
geen telefoon geen stofzuiger
soms even opgeschrikt door het kindergeschrei
van de meeuwen. Wie is het nu weer ? Mira ?
Eén ding is zeker we verliezen onze tijd
niet met weerpraatjes.

Het is waar wat je zei, elk leven
vertelt een oud en eender verhaal en vandaag
wil ik het vergeten, duiken
tussen de rotsen, er zin
in hebben.

Het vriend paartje in de duinen
is een verzachtende
hand op mijn slapen.

Vooruitziend ben ik als ik
in elke lach een strikje knoop.

IX. ICARUS

Hoelang kan je het uithouden,
lopen over de glasscherven van de ommuurde vesting
op het scherp van de verbeelding

en zonder kwetsuur, als spat of scherf
verdwijnen in het luchtledig ?
Als ik leef op mijn gevoel,
beweegt elke rots
en ben ik al vertrouwd met het idee, Daedalus,
dat volwassen zijn een vorm van oud worden is.

Als ik halsstarrig spartel in het luchtwiel
vergeet ik hoe zwaar ik ben, rijd en smelt
op de tong van zoveel koude rond mij

terwijl ik steeds meer begin te lijken
op de zon slingerend tegen de wanden als licht
ontvlambaar gas onder druk, dit leven
even zonder lengte zonder aangeblazen el
zingend in zijn maalstroom, Daedalus.

X. NARCISSUS

1

Fantomen onder water ; spiegels
maskers, verlichte gezichten
die rakelings aan elkaar voorbijijschieten
en een geluid maken als van nagels
op onzichtbaar glas

en mijn gezicht drijft afwezig weg
in verloren brieftassen in bladspiegels
als een hemelsblauw bericht in een fles

mijn ander gezicht drijf ik voor me uit
als de rug van een onbekende een hand
uitgesterekt schrik in van mijn eigen hand

en zoekend loop ik tussen beide gezichten door
als door een helverlichte winkelgang
wankel op de snijlijn tussen licht en waanzin

tastend naar de zwarte deurknop
waarachter niemand wacht.

Alle lichten zijn blijven branden in mijn hoofd
maar ik heb de sleutels verloren.

2

Als het nog eenvoudig kon, in een taal
een kunstwerk van omwegen voorzien en omringd
door wier en onweten in priëlen welkom en later
uitlopend in kale struiken in zelfbespiegeling

ontwijk ik verdriet dat weerloos zichzelf
omarmt of in stadstuinen gesnoeid om en om
kerend en onverschillend verderrollend

verzamel ik vertroosting om mijn zieke takken
te versieren of in travestieën verdoken,
van de wijnranken in de weemoed
weef ik een hangmat een rusteloze wieg

en veins berusting de laatste adem
van vermeende rust waarin ik wijsheid blaas
en vrede temidden van tevredenheid hangend
als een schaapwolkje in het blauw

in kringlopen en vlugschriften
ben ik aangelegd, met inkervingen en uitstulpingen
zonder uitkomsten zonder uitwegen.

XI. TERUGKEER VAN DE VERLOREN ZOON

Toekijken vanop de omheining hoe het huis verwildert
mos tussen de breukstenen woekert. Toekijken
tot de bezoekers lijkbidder worden

in dit huis met zijn kop tussen ijzeren wetten
een afgedankt kruis een kaartenhuis met zeezieke muziek
met spinnewebben achter de ribben en verdwaasde dromen
waar zelfs de adder zich aan het hart verveelt.

Na de jonge doolhofjaren een dollemansbloem
in de wind en met wilde teugen in vrijheid
verdrinkend, aangespoeld met een mond vol kiezel
en as op een rond punt als in een vergeetput
herken je niemand meer en nog het minst
jezelf, een verzilverde lakei in de galmgaten
wachtend tot op het water de grijze haren
de dode muizen drijven.

Geen deur die ooit openzwaait zoals ze dichtsloeg
en geen ander dekking in de rug dan vochtige muren.

Wellicht een ander oog, een lichtere stap
maakt de weg minder hard maar niets
staat hier nog op zijn plaats en wat ik vind

is dat kleine land in mijn herinnering
en dat verandert niet, een niemendal

een oorlel waaraan dozijnen dorpen hangen
als verdroogde snijbloemen

met zijn zee als een verkouwen neus in het trekgat
tussen twee buildings, met zijn dichters als oogschaduw

en in de achterban zijn weidende kudden zoethoudend
met de omgeschoolde hoop tussen de bankschroeven
welvoeglijk in witte boorden gerijd tussen kaars en laserstraal

alsof het ooit anders was : bittere nijd en onvrede
is mode waarmee je verzuring naar de wortels pompt
puur verzet en verzinsel uit zelfbehoud
om te vergeten wie je was.

Dit land duwt en trekt mij altijd verdeelt het mij
met zijn kromme magneten zijn te kleine bloedsomloop
waarin ik verkloren loop en verdrink

leg ik nu mijn weg af of word ik weggeveegd
als ik leerde stappen rechttop in geen bedding
zonder weg of spoor in de enige richting zonder terugweg

als er geen tweede adem geen andere tijd geen
leven is waarmee ik de honderd levens van de dood bedekken
kan

ik zit mij als een wrat op de hielen en knip
al te gewillig een turner in de rekken naar links rechts
loslippig als een regenwolk en luidruchtig poffend
als kastanjes in het lachend gezelschap of aan het eind
van een denkbeeldige trap verscholen
in nevel en zelfmedelijden

terwijl de dood onder water lacht

raak ik op een ijsschots vastgevroren
stijfrecht tegen de wind
begin ik weemoed te verwarren met zilversparren

als uitgeteld de dromen in de kou staan
en het regent door het dak van mijn slaap

en de tocht gekscherend door het hart waait
en van het vuur de koorts alleen de siddering
het lauw water in loden buizen beknelt

zo naar huis kerend steeds verder van huis
verregend en in het tochtgat van deze eeuw
verdwaald als een krantenknipsel.

XII. STILSTAANDE GROEI

De muren nog overeind als hoog gras
buigen ze naar de sporen van gisteren
de trein is nooit aangekomen

van dwarsligger op dwarsligger springen kinderen
en spatten als zeepbellen in zand en tegenlicht
verdwenen zijn ze en nergens naartoe, kromgekke
wegwijzers naar de roestige sporen door het bos
die je niet volgt

als je ziet wie je bent : wild gras
schichtig wild en als uit de schijnbeweging
van het denken de samenhang verdwijnt die je ooit
hardhandig op de dingen drukte : er is een kern
in elk verhaal en het doet pijn
te weten dat er alleen een eind aan is,
een lach als een lus in de ruimte hangend
maar daar geef je nu niet om, wat rond en af is
verveelt als je onderweg bent, elders.

Sirenenzang zindert op de sporen verder en hoger
waar de zon omlaagstuikt tussen paard en verloren
hoefijzer, tussen de mus op de hoogspanning
met de schrik onder haar vleugels
en de boom in zijn stilstaande groei
sleutel in het licht van zijn bestemming gestoken

en door de tabellen van het onkruid
nadert een trein de bladspiegel
fijngarig als dauwdraden tussen reis en doel
gespannen alsof er een samenhang is.

XIII. PESSOA OF DE WAARHEID MET VIER KOPPEN

Als ze in alle kleuren uit de vensters hangen,
hou ze dan maar bij elkaar, je gedachten ;
voorbij het uithangbord “Wilde Havanna”
sla je de hoek om, één stap achter de echo.

Geblinddoekt loop je voort door het mijnenveld
en droomt van het Griekse evenwicht,
heen en weer spring je als een dobbelsteen wisselvallig
op goed en kwaad, weggemoffeld onder een zwarte hoed
en schichtig voor het licht dat van nergens komt
maar sprekend rijmt op pijn

en op jouw geest die wenteltrap waarin de afdaalt
tot waar waarheen maar niet kunt rusten, je schrap zet
en zegt : dit is het laatste woord en dan
volgt opnieuw het laatste : met die geest val je
nog moeilijk te rijmen, hij heeft zijn voorspelde
laatste schuilhoek opgezocht, zijn wanhopige intriges
ontdekkingsreizen stopgezet en elke meester-knecht
combinatie
tot in den treure afgedraaid, opgetast
in grijze stof en in het spiegelspel
vanstukjes taal scherven fragmenten
die zich eindeloos herhalen en beliegen
en kijk, door de stijlen van de tredmolen,
bieden ze het perspectief van de waarheid,
het spinneweb waaruit de spin is verdwenen

Met open schuiframen op de wereld, zal er
een lijster in de tuin zingen of
de opgezette vogel in mijn hoofd, de zangvogel
op de dissectietafel. Hangen zij allen
in hetzelfde licht, in hetzelfde donker ?
Er zijn niet meer dan twee tijden
met de rug tegen elkaar : jij leeft
ik sterf of omgekeerd en daarna wordt ook dat
vluchtig geritsel van papier, een doolhof
door het hoofd en dan het hoofd
een doolhof.

In de allerlaatste minuut wordt waarheid
niet gezegd, zij wordt gezocht in levenslange kronkels
poëzie en zolang ze onvindbaar blijft
twijfelt niemand aan haar bestaan.
In jouw vertrekken dwalen de vragen
en praten de muren en leeg is het antwoord
als het glas de fles de drank.
Vliegt het denken zich blind tegen de rand
van de poëzie ?

Nog kom je koppen tekort terwijl je vlekkeloos
jezelf verandert in een vlek op een wit blad,
al schrijvend wordt het schrijven overbodig

maar je krast verder tussen de charades,
een rood woord blauw laten opklinken
een gaatje branden in de o van de boom
en wachten, tot woorden weer wierook worden
bijna geloofwaardige profeten die mistig
tussen ons wandelen en verstenen.

Het woord is te vertrouwen zeg je maar wie spreekt
als de stem die nog boven de slaap
wordt gehoord, geen stem heeft en openbreekt in talloze
stemmen en spreekt in niemands naam, een witte vlag
zwaaiend in het donker : geef toe
er zijn nog weinig woorden die rechtstaan
oprecht als kinderen in het kegelspel.

En nu teksten jouw teksten overgroeien,
voortdurend verwringen ze je gezicht
dat niet antwoordt maar stilligt,
soepel gips voor de leerling tovenaars
om zijn meester te misvormen en geen misvorming
is een leugen : wat rest, is de vorm de voltage
van de inhoud die jou doorstroomde,
je toppenschurende taal.

En wat als de waarheid een vrouw is
een deining die haar sporen uitwist

een streling waarnaar ik rimpel en plooi
als naar het onvermijdelijke, de vergeten zweeps slag
geboren zijn en groeien

en wat als herhaald wordt en omgeroepen
geblindeerde wagens naderen de kantlijn
en in het luchtruim cirkelt een witte raaf

dan zal ik meer dan ooit vertrouwen op het onvoorspelbare
en verdere lopen, behoedzaam over bladeren
die elke valkuil afdekken.

2. *CELDELING*

*Als de cel zich deelt
wordt nieuwe ruimte
begaanbare grond, verblinding
een ogenblik zichtbaar en chaos
voor de voeten, tot verwachting
plots over
vloeit in verwondering.*

I. HET ZICHTBAAR MAKEN VAN DE RONDE
LEEGTE

Als ik de rode draad de sporen
kon uitwissen die het aardewerk
dichten, de naad tussen licht en donker.

Als ik over de reling buig
en mijn gezicht in het water verberg
ben ik het die de spiegel zie,

in de rivier die morgen voorbijstroomt
waarin ik in gedachten onder ga
ben ik het wat aan de rivier tekort is
en tegelijk teveel.

Leegte lijkt te stijgen in de zwoele namiddag
maar het zeilbootje vaart rustig verder
in zijn witte kring,

een lege ring waarrond ik zo graag mijn woorden
let als oude stenen van Stonehenge en die dank zij
mijn woorden zichtbaar wordt

terwijl ik als reine dwaas
in het rond vaar.

Water is geen water
zolang het mijn gezicht vangt
en al wat ik zie is versluisd
zit in mijn netvlies gevangen ;
ik ontdek het.

II. INSCRIPTIES

Neergelaten luiken waardoor het licht
ritselt, een schaakbord van listige vlekken
op de meubels legt, met witte lakens afgedekt

herinneringen als gezichten onder water
verdwalen in het passiespel
op de gordijnen

zij zwerven in dit huis en zoeken
onze bloedsomloop. Twistzieke distels,
getik in het hout, heldere leegte in het wit
van het oog

de deur op een kier wenkt blauw waarheen
het clownesk gewriemel van mieren in de lichtstreep,
valkerven in de basten, inscripties
die haken naar zin.

Hoe kunnen wij ons hier thuis voelen ;
als een schreeuw in een kermisspiegel ?

III. IN HET OOG DER DINGEN

Alleen dit en niets meer :

het snel van groen op rood
verspringende licht op de straathoek

en thuis de vochtige muren
met barsten vol gelig slijm

de muurschildering met het voorouderlijk
gebusseld graan en met het vee
in waterverf gekrakeleerd

en de kleren die in gisteren achterliet
vormeloos over de stoel

wat ik zie en niets meer,
voor waar nemen

in mijn vingers knijpen
en alleen de kou voelen

nooit is een kamer zo leeg
als de kamer die ik neerschrijf

en geen kamer die ik neerschrijf
is alleen maar leeg
en niets meer

ik verbeeld mij een groot oog
waardoor ik mijn verblinding zie

en waar gisteren het licht
van rood op groen sprong
staat nu een zitbank
voor paartjes en ouderlingen

deze muren beplak ik met goud
en woorden draag ik in de kamer
om de leegte te verlichten

of ik verbrand het nest
en been het merg uit
en loochen je bestaan

de kleren die ik gisteren achterliet
pasten me vanmorgen niet meer

IV. OPKLARING

Het onweer zet de ramen in het wit
de ongeschreven brieven en de verwarring
die ze krassend nalieten

het volstaat niet het licht
in mijn handpalm te vangen om de wereld
in mij uit te doven

een spin wacht buiten tot de wind
haar vergeet, ik wacht op klaarte
die mij losweekt van het oppervlak.

Schrijf me als je me mist
en we zien elkaar, schichtige vlerken
on het onweer

op de witte muur waar de hagedis
geen verzande voeg vindt
om in weg te duiken

langzaam met stof overdekt
van zo verwende gevoelens
de oude houd ik
de nieuwe werp ik weg

maar nooit wil het mij lukken
de bliksem om te buigen
tot weemoed.

V. OVER WATER WANDELEN
NAAR EEN ONBESTAANDE OEVER

Al deze schijngevechten tegen papier
brengen de blinde niet over straat,
in steeds zeachtere windels mezelf
verborgen en toch praat ik verder
tegen de draaikolk als tegen een mens
verzonnen ronddrijvend in beelden
boei en redding

en altijd bedrieg ik mij en niet alleen mij
met woorden handige goochelaars want elk woord
verbergt een woord en ook deze gedachte
bereikt de oever verminkt haast onkenbaar
in de zinkende boot die ze
in zijn lekgaten verbergt
of als een hand voor het licht
dat alleen de hand verlicht en de zee
verduistert terwijl ze in haar grotten doordringt :
waar begeven dan de woorden
zich in het donker.

Bevrijdend werkt het als een windvlaag
die de lucht schoonveegt,
tussen vele mensen te staan

als ik iets ernstig zeg
is er altijd wel iemand die denkt
dat het om te lachen is bedoeld :
hoe donker wordt mijn mond nog
als ik zeg donker.

Buiten verdenking, met het leeg hoofd van de zee
omgeven als in deze kamer met wonderlijke werelden
netjes gerijd rond stoffige doorgangen en heldere
oplossingen maar ik zie ze niet
dan in een versleten geweten ; alleen het kind
dat naar volgels kijkt is een vogel.

En hangt het zeevlak dit schilderij
niet scheef aan de muur of trek ik
de dingen scheef als ik vanuit een hoog raam
geleund kijk, hoe lachwekkend is het niet
de wild uitslaande armen van de gewonde
beneden, op het kruis van de wegen.

VI. PALMWUIVEND

Al verdwijnt geen nachtwaker in zijn ronde
en kruipen alleen de wormen dieper in hun wens
naar vrede

en wat kan men ooit naar zijn hand zetten
dat niet els een splinter onder de nagels schiet

het palmwuiwend eiland of is het een witte kamer
zo leeg als de lichtjaren en met vensters
als mergpijpen waardoor ik kijk op een
wit landschap. Dag na dag wen en wijd ik mij
aan het verdwijnen. Misschien kijk ik wel verder
als ik het zichtbare ter zijde schuif, ergens
de draad verlies en achteloos, door een tunnel
uit de wereld loop, plots nergens aangeland
schitterend de wereld werkelijk zie

en nog dezelfde avond in een nachttrein reizen
in het belcanto van de slaap langs de keerzijde
van het leven, met het zwevende gevoel
van de sterdanser die in de witst denkbare ruimte
schittert en ongezien tussen twee seconden doorglijdt

er is geen ander tijd dan de extase.

VII. LOCH NESS

Je rugvinnen in de zoeker maar de zon
ging onder en onze reflecties verdwenen
voor we zagen wie we waren. Nooit
hebben we ons op het land herkend, altijd
misvormd en in het beste geval in stand
gehouden als een sequens van grijze momenten
buiten beeld

of verborgen als een engel
in een meerduivel, de ziel
die haar raadsel openbreekt
sterft onder onze ogen

zolang vloeibaar, in wijngeest
of wolkbreuk, ontsnap je door de mazen
van elke klinkklare betekenis,
een high key van een versteende wolk
of een bijna zwart op zwart getekende doodgraver
die door zijn mythe suizelt en beenderen
vermaalt voor een onbestaand nageslacht

het is beter onder water te blijven
als een duikerklok naar het onbekende.

VIII. AFSPRAKEN

Kreeg het landschap nu vleugels aangenaaid
of viel de vogel stil als glas in lood

is dit gisteren gebeurd of vroeger toen ik
met gesloten ogen voorbij open deuren reed

of vandaag, in het licht verstrooid
een dag op zijn rug vol wazige leugens

waarin ik rinkel als een telefoon in verlaten kamers
en afspraken maak met het uitstel

waarom weet ik wat ik niet wens
en wens ik wat ik niet weet

in een draadloos gesprek met twee handen
twee ogen twee hemisferen

is het perspectief nog niet ontdekt

ben ik zo kleinschalig zo verneuteld in mezelf
opgerold als een rups
die weigert vlinder te worden.

IX. MIDDELPUNTVLIEDEND

Alsof verzonnen een blauwe wiek
de eigenheid van een zwak moment

er groeit iets om niet te zijn
donker in een hoek bijeengeveegd
's morgens als de lucht ijl is

als de herinnering vervaagt
blijven er gaten

gaten waarnaar oude mannen
met kromme stokken wijzen.

X. EXPERIMENT

Priestley zet onder een glazen stolp
een plantje fleurig muntkruid
en daarboven, op een met gaatjes
doorboord plankje, een muis :
leven groeit bezweet en welig verder
maar dat moet allang vergeten zijn.

In Cézannes atelier zie ik
de tinnen vaasjes en het blauwe doek
rond de hals van het palet en het fruit
waarvan hij de kleuren wegschildte.
Als het licht wil rusten
legt het z'n hoofd in zijn hand :
schilderen is een vingerwijziging
van het licht.

In de schrijfkamer onzichtbaar
als hersens en schimmen treuzelt
een zwam onder de vloer die verder vertakt
en verweven is met de kromme gebaren
van letters die ik opschrijf

en in de avond op de bodem laat zinken
het verhaal verandert van oor tot oor
en wie copieert maakt schrijffouten

zo langzaam verbinden de weefsels
zich met elkaar dat ze wel lijken
in hun vezels te ontbinden.

XI. ONTWIKKELBAD

Hoe in het wit de grijzen
de schaduwen in het zwart
ontwikkelen met koude vingers

de uitgewiste foto van het onzichtbare
uitvergroten, een hart
dat nog geen holte is
maar een dronken lijn naar de verte

het waren weerspiegelingen in het water
die me naar de overzijde dreven
verdwaalde gedachten
uit een halflichte nacht opgedaagd
als sneeuw die niet meer smelt,
uit een beeld onder water stilstaand, jij

nog wit naar al je kleuren onderweg
en naar mijn hand als naar een wens
in het donder verwarmd, voor je ontstaat
eerst in je schaduwen, je mond
aanzwemmend onder oranje schemer

of nog voor je in het donker tast, ongrijpbaar
verdwijnt achter het zilver,
mijn onbelicht negatief.

XII. LIEFDE NOGMAALS

De eeuwige terugkeer naar het zachte
geloof waarin we wegduiken, het ronde buigzame
en midden op zee die driftige armslag
om het schemerland te bereiken, de grotten
van een laat blauw uur. (Op het strand
spoelde dagelijks witgewassen de eeuwigheid aan ;
veel later kwamen de schermen
waarover je niet kunt kijken). Steeds aankomen
alsof nooit vertrokken uit de spiegelzalen
van je naakt en uit je deining. (Maar regen
en vleermuizen vergrijzen al het zicht in de
verte. Ooit lag daar sneeuw op de toppen
zichtbaar ! Hoe was het toen ? Je wil het niet
zeggen maar je weet het nog, met de zon
als een duif in het nest van je armen) en
die ogen die ik melancholisch kan bewonen
vermenigvuldigd als regendruppels en waarom
zou ik het verzwijgen, dat hart op stelten
rondhinkend in al je doolhoven, je lichtgevoelige
cellen waarin ik me thuis voelde als de zon
en even later, moeiteloos onder de arcaden
een bed opgemaakt van indien en geloof me
en dan de glijvlucht de luchtspiegeling die me
loslaat in een vrije val van scherven, een
zilverwitte zwerm en nostalgieke
neveldraden waarin je vertrekt en terugkeert
het blauw van je kraag overdag en de glimlach
die anderen dragen en bloemen in beweging zet.

Zo is het in voorbije beelden en in vaaggekleurde

gedachten die vooral 's avonds voorbijtrekken :

tegen de deurlijst geleund zwart in de zon

die haar nek breekt op de golfbreker,

de man met de sleutel in de hand

beeldt zich het ontbrekende in en zoekt jachtig

naar de sleutel die hij verloren waant,

hij verlaat het huis op de rotshelling

en denkt aan de stilhangende meeuw

maar drijft verder op de wind.

XIII. AANGESPOELDE MEEUW

Niet langer drijvend op de wind
en veren aan de stilte toegevoegd
en aan het zand de kring
van een verspilde vlucht.

Men doet er het zwijgen toe
als de zon zich ophoopt voor de drempel
wat nu aankomt is te onverwacht
en verliest zijn naam
in de opgekropte schemering.

Met slik in je bek, de kern
wil zich niet vertonen,
wat ooit zo innerlijk samenhang
vloeit nu uiteen in troebele regens.

Uit oog en hersenwerk
onstaat het werkelijke
maar wat je bijblijft
heb je nooit werkelijk gezien
is in de aarzeling
van het licht bewaard :
de warmte van vleugels
die tezamen vliegen.

Er is een grote witte stilte
te vullen, het onooglijk begin
van het verschrikkelijke dat je
niet kan afronden en doen zingen
als een kind zijn draaitol,

iets dat ontsnapt en je voorafgaat
in het naamloze maar altijd
al in je ogen zat,

de kleine lichtvlek de zwakke plek
van dekking en terugtocht die niemand kan
raken of je bent weerloos
veloren en die je omspeelt
met vleugels en afstanden.

XIV. DAGJESMENS EEN PROCES

- 0030 Dagenlang waakte ik bij hem en
toen hij stierf, keek ik uit het raam
- 0150 vroeg of laat, ergens houdt de tijd
als een net de ogen gevangen, wegzinkend
merk je niet dat de gasten in toga's
aan tafel liggen en zij merken niet
of jij nu verdwijnt als een bloem voor de kou
of als een primair deeltje in de versneller ;
- 0430 geen wolkje aan de lucht maar
de weerhaan beweegt
en het stofje in het oog,
de granaat rolt als een appel
tussen de bedden van de kinderen
- 0730 als ik de hoorn opneem
schie mijn mond vol gaatjes
en in elk gaatje een vleistem
een stem wordt het best gecamoufleert
door een andere stem en dan vergeten
- 0900 vlug de straat op, daar ligt alles vast
als gebeurtenis onkruid tussen het plaveisel
kruid dat de neus prikkelt. Als ik de ogen
op de straat gericht houd, nauwkeurig
de bewegingen volg en niet afdwaal
naar de wegen in mezelf, wordt de wereld
onder mijn ogen onschadelijk, geschiedenis ;

- 1200 Een op enkele haren na kale man
kijkt in het raam van het restaurant
en kamt zijn haar
- 1300 soms passeert een spastisch kind
als een scheermes langs de straat
- 1400 de herinnering aan een open boek
een leeg uur, geratel en woorden
tussen de spaken van het vijfde wiel,
niets verrast en dat is onrustwekkend
zo razend en diep boeit ze ons, ervaring
als we niets meemaken,
er loopt een snelweg over mijn wieg
- 1500 en je kijkt op uit je krant en volgt
de slagschaduw op de bezonde gevel
de 83-jarige kankerspecialist
werpt zich uit het raam te pletter
- 1530 het glas is nog niet geblazen en reeds
rapen we de scherven op. Was er een glas ?
Als ik naar de open zee kijk
vloei ik leeg ;
- 1600 tijd voor de tee en het meisje
het meisje van vloeibaar porcelein
zo traag opstijvend op de draaischijf
tot een chinees teekopje ;

1700 een martelaar is van oudsher
zijn eigen beul een kaarsvlam
die dooft in een omgekeerde bokaal
en achter een kraag ogen de argwaan de stilte
waarover men niet spreekt,
2000 stukjes verlies ik, schilfertjes
reeds onder het zand geraakt spoorloos
men daalt de trappen af
en een sleutel zit in het slot verroest.
2300 stilstand tikt in elke looper mee. En daarna
2355 wat kan ik anders dan een verband leggen,
op mijn ogen.

XV. OVER DE JEUGD ONDER HET STOF

In de overtuiging als we er de brand in staken
dat de kleur van de wereld zuiver zou doorstralen
iets van de rusteloze orde zou oplichten
als manifesten op muren en dan
braken we de muren af en de weerstanden
tussen ons, lucht en leegte, bleven.
Hebben we dan elders geleefd ?

En hoe voelden we ons, in al die jaren
glimmens als zwaluwen die al scherend over het water
drinken en een lichte voorsprong behouden ?

Wij zijn oorlogskinderen en eten
geen krentenbrood. Van de schrammen
nauwelijks gevoeld, zijn we hersteld
als van inenting die hun kracht verloren.
De angst voor wat voorbij is kenden we niet
en toen we later, onder het loof
van trage eiken lopend, onszelf ontdekten
waren we veranderd
in de angst voor wat komen zal

maar we hielden ons vast aan het ogenblik
en vonden plots, hoelang al bewaard en vergeten,

de halfvergane kleuren op de vleugels
van vlinders en bestofte dozen :
zolang hebben we gezwegen over het hart
tot het stemmig en fragiel paste
in de transistor die niet meer warm loopt.

We waren al vertrokken in onze witte jassen
toen jonge verhuizers de meubelen
de trap afdroegen, de tafel waarom we
onze leuzen krasten en die in al haar krassen
een splinter bewaart voor het geheugen
wat we toen zeker wisten
is nu onbruikbaar geworden en vergeten
als oude munten in een spaarpot.

Op trouwogige juwelen veertrouwden we ons niet
en scheen de maan niet altijd voor een minderheid
en voor dubbelzinnige ontdekkingen 's nachts
terzijde van het midden waar het risico beweegt
als hoogste zekerheid en in halfbewuste sessies
de geesten die we opriepen uit zoveel misverstanden
en dan reisden we met Mahler ontroerd
naar de eenzame zomerhutten op de alpenweiden

maar bleven bitsig op de geleewiekte fazanten
die hoog oplopen tegen het hekwerk
driftig opgeblazen met hun veren vol wind
en tuk op buigingen. Niettemin
symbolen keren terug, art nouveau
en het cursieve licht op schrijftafels,
en druppelsgewijs weemoed die doorschemert
de pijnlijke rukjes aan de arm
van vrienden die we verloren
dof onder opleggers gereden

en nu in het krimpend net dichterbij
getrokken de einders en bijna droog in het oog
van het nabije, de voorbije jeugd
stenen zonder rust van water.

XVI. IN HET LAATSTE KWARTIER

En reeds rijd ik in het laatste kwartier
door een stofwolk door tunnels de vergetelheid
binnen als een knarsend wiel in de lichtregen
van de steden die tegen een voor gek staande horizon
zwaaien. Tranen hangen achter tralies en de holle
hoorn bengelt aan zijn streng.
Spleetsluiters klikken alom tot afscheid.

Witte onzichtbare figuren lopen rond. Woestijnen
als tapijten onder hun voeten geschoven
maar geheimen worden goed bewaard
zolang geruchten betrouwbaar zijn.
Gisteren nog werden pygmeeën opgemerkt
maar de negen brandende cirkels bleven verborgen
en nu zoals verwacht rinkelt de bel voor de reis ;
de morgen is ontsmet een voorgebonden
witte schort en flikkerende scharen in de plassen
hoeken en bochten komen recht op mij af
als injectienaalden en dieper in de lucht
van het wegdrijvend continent als in
een kartonnen wegwerpbord hangen
de knoken van de laatste volgels
aan het gewicht van hun vlucht geplakt

en één veer die neerwarrelt als sneeuw strandverloren
op het aangespoelde visselijf dat zich
vol gaten vreet als de hitte stijgt
de aarde stilvalt rond haar sintelende as.

Elke beweging buiten ontbinding is bevroren
niets kan nog ontstaan : begin en einde
als tanden op elkaar gezet. Hier of daar,
een zwam die openbarst als een hart
dat zichzelf verstuift , een doorzeefde helm
die van de berg springt en ritselend
in het stoppelveld stengels doet wuiven
als door een herinnering bewogen.

Ik zit moederziel alleen op de trein
waarop wij allen rijden.

C E L -

INHOUD

Inleiding

i – v

1. CELKERN

I	Boomblad in de kering	2
II	Zo één	4
III	Kristalheldere vooruitzichten	5
IV	Aardewerk	6
V	Spiegel	7
VI	Muziek en bezinning	8
VII	Mistroostig wegdraaiend	9
VIII	Een sprong in het zand	11
IX	Icarus	12
X	Narcissus 1 – 2	13
XI	Terugkeer van de verloren zoon	15
XII	Stilstaande groei	18
XIII	Pessoa of de waarheid met vier koppen	20

2 CELDELING

I	Het zichtbaar maken van de ronde leegte	25
II	Inscripties	26
III	In het oog der dingen	27
IV	Opklaring	29
V	Over het water wandelen naar een onbestaande oever	30
VI	Palmwuiwend	32
IIV	Loch Ness	33
VIII	Afspraken	34
IX	Middelpuntvliedend	35
X	Experiment	36
XI	Ontwikkelbad	37
XII	Liefde nogmaals	38
XIII	Aangespoelde meeuw	40
XIV	Dagjesmens een proces	42
XV	Over de jeugd onder het stof	45
XVI	In het laatste kwartier	48
